

Trh práce a politika zaměstnanosti

Nezaměstnanost

Zuzana Hrdličková

3. NEZAMĚŠTNANOST

Trh práce se od jiných odlišuje nezaměstnaností

3.1 Míra nezaměstnanosti

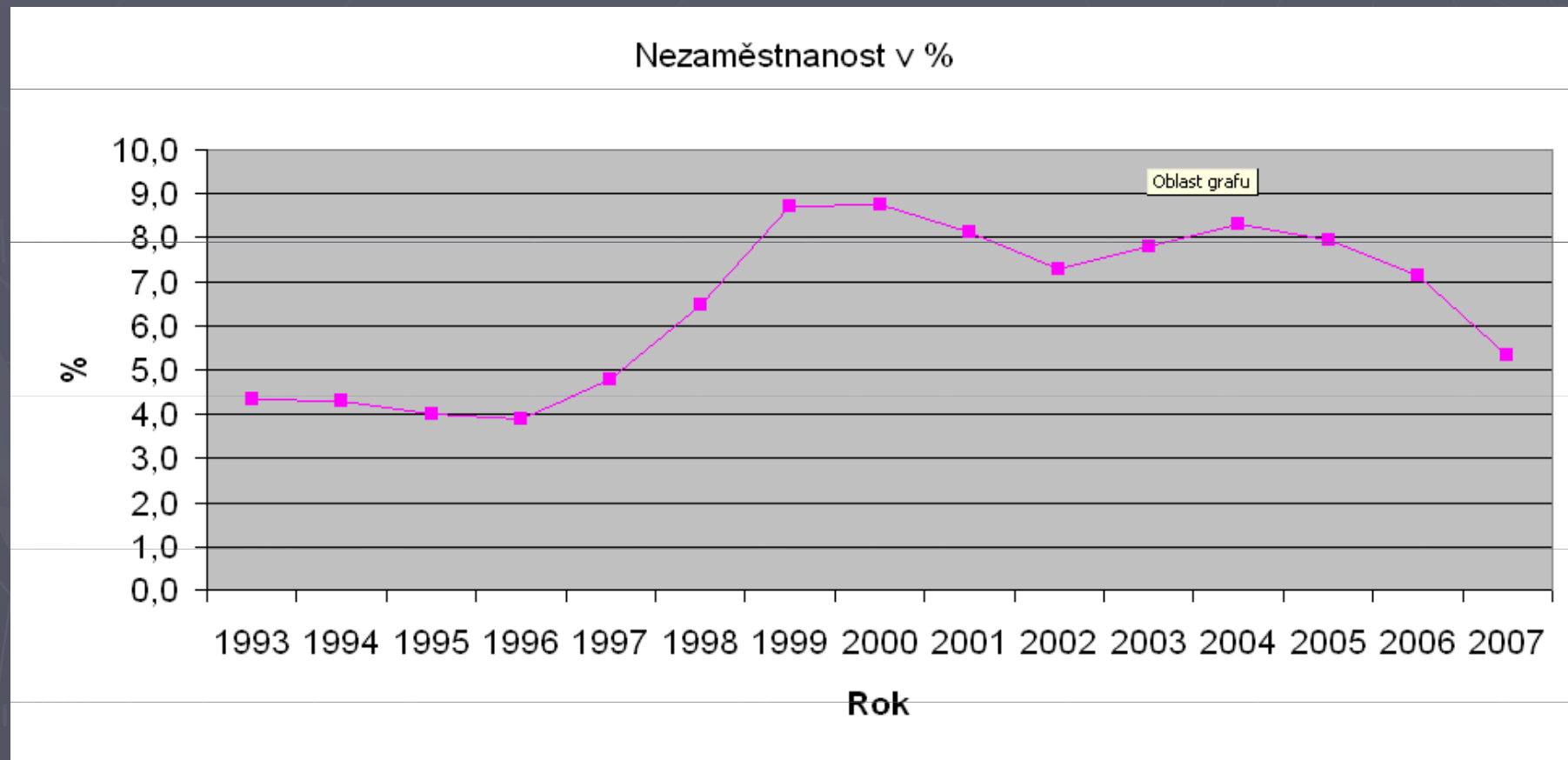
$$u = \frac{U}{L + U}$$

- ▶ míra nezaměstnanosti nezávisí na vyspělosti země
- ▶ kdo je nezaměstnaný?
 - *Nezaměstnaným* nazveme jen toho, kdo nemá práci a nějakou si hledá
- ▶ mezi nezaměstnané zařazují lidé, kteří se hlásí na úřadech práce
 - *registrovaná nezaměstnanost*
- ▶ ne všichni nezaměstnaní jsou evidováni na úřadech práce
 - skutečná nezaměstnanost bývá vždy o nějaké procento vyšší než registrovaná nezaměstnanost

3. NEZAMĚŠTNANOST

Trh práce se od jiných odlišuje nezaměstnaností

3.1 Míra nezaměstnanosti



3. NEZAMĚŠTNANOST

Trh práce se od jiných odlišuje nezaměstnaností

3.1 Míra nezaměstnanosti

	v procentech		v procentech
Belgie	7,0	Malta	5,8
Bulharsko	6,2	Německo	7,6
Česká republika	4,7	Nizozemí	2,9
Dánsko	3,1 (12/07)	Polsko	8,6
Estonsko	5,6	Portugalsko	7,5
Finsko	6,4	Rakousko	4,2
Francie	7,8	Rumunsko	6,5 (III/07)
Irsko	4,7	Řecko	8,2 (III/07)
Itálie	6,0 (III/07)	Slovensko	10,4
Kypr	3,6	Slovinsko	4,1
Litva	4,5	Španělsko	8,8
Lotyšsko	5,0	Švédsko	5,6
Lucembursko	4,6	Velká Británie	5,1 (11/07)
Maďarsko	7,2	Eurozóna	7,1

Zdroj: ČSÚ

3. NEZAMĚŠTNANOST

3.2 Nezaměstnanost frikční, strukturální a cyklická

rozlišujeme tři druhy nezaměstnanosti podle *příčin*, které ji vyvolávají. Je to nezaměstnanost:

▶ frikční

- vzniká v důsledku neustálého pohybu lidí mezi oblastmi a pracovními místy nebo v průběhu jednotlivých stádií životního cyklu. „Dobrovolně nezaměstnaní“

▶ strukturální

- vzniká v důsledku strukturálních změn v ekonomice, kdy se některá odvětví zmenšují a jiná naopak expandují.

▶ cyklická

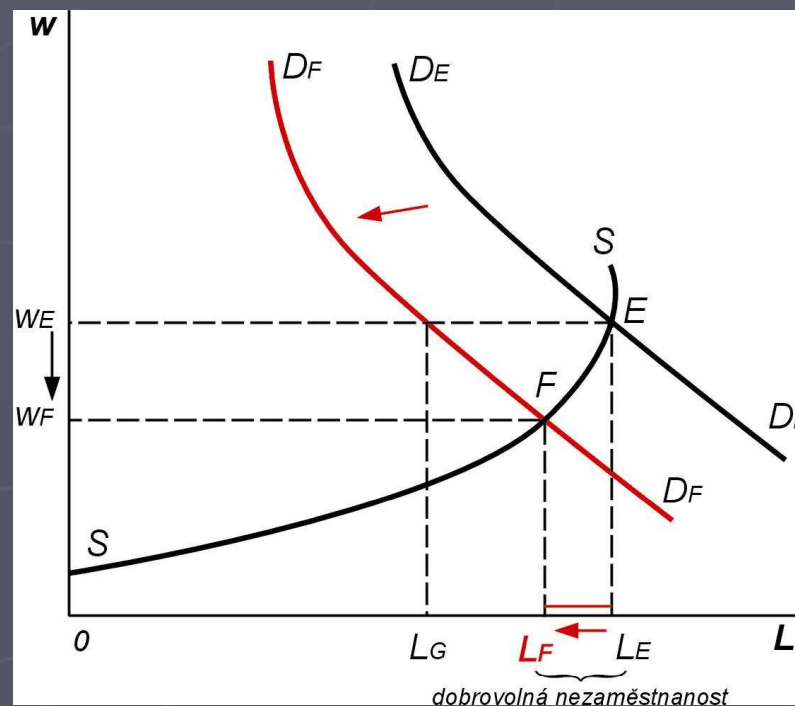
- Ekonomika prožívá fázi celkového hospodářského poklesu, jehož průvodním jevem je nezaměstnanost více méně ve všech odvětvích.

3. NEZAMĚŠTNANOST

3.3 Nezaměstnanost dobrovolná a nedobrovolná

Dobrovolná zaměstnanost

- ▶ *dobrovolná nezaměstnanost* je taková nezaměstnanost, kdy nezaměstnaný hledá práci, ovšem za vyšší mzdu, než která na trhu práce převládá



Vznik dobrovolné nezaměstnanosti

3. NEZAMĚSTNANOST

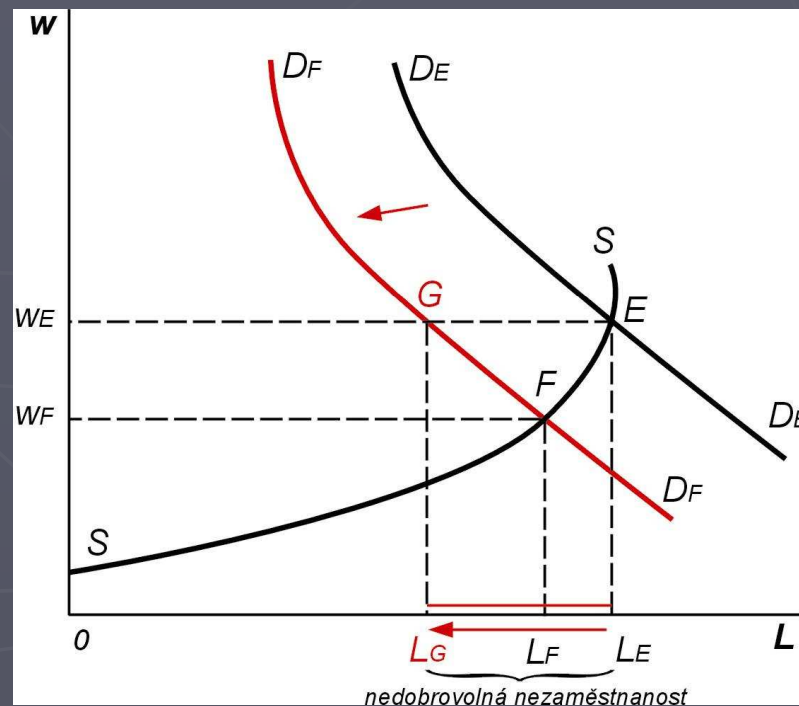
3.3 Nezaměstnanost dobrovolná a nedobrovolná

Nedobrovolná nezaměstnanost

- ▶ *Nedobrovolně nezaměstnaní* hledají práci za takovou mzdu, která na trhu práce převládá (někteří z nich by akceptovali dokonce mzdu nižší), avšak nemohou ji najít.
- ▶ Příčinou nedobrovolné nezaměstnanosti se může stát i uzákoněná *minimální mzda*.

3. NEZAMĚŠTNANOST

3.3 Nezaměstnanost dobrovolná a nedobrovolná Nedobrovolná nezaměstnanost

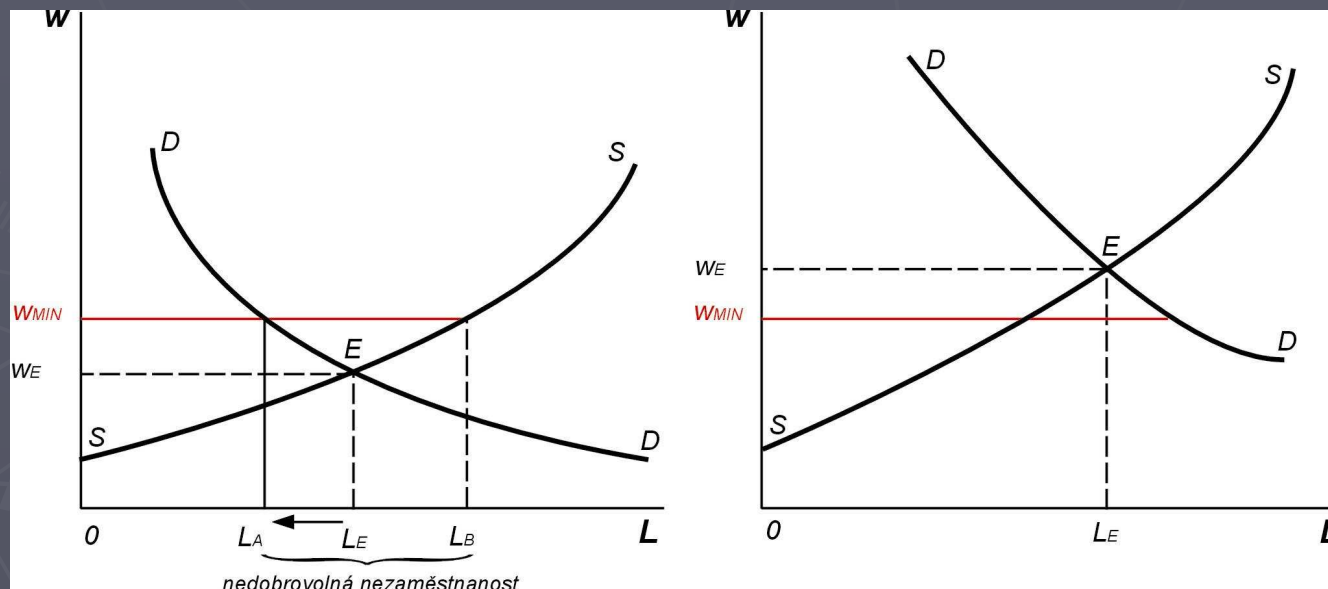


Vznik nedobrovolné nezaměstnanosti

3. NEZAMĚŠTNANOST

3.3 Nezaměstnanost dobrovolná a nedobrovolná

Nedobrovolná nezaměstnanost - Minimální mzda:



Zákonná minimální mzda

3. NEZAMĚŠTNANOST

3.4 Dlouhodobá nezaměstnanost

- ▶ Dlouhodobá nezaměstnanost může mít vážné sociální důsledky, může přivodit existenční potíže člověka a jeho rodiny, ztrátu kvalifikace a ztrátu sebeúcty.
- ▶ Dlouhodobá nezaměstnanost se někdy samovolně mění z nedobrovolné v dobrovolnou, protože je-li člověk dlouho nezaměstnaný, mění se jeho způsob života i jeho postoje k zaměstnání

3. NEZAMĚSTNANOST

3.5 Přírozená míra nezaměstnanost

- ▶ *přírozená* je taková *míra nezaměstnanosti*, při níž jsou síly, které působí směrem ke zvyšování a snižování cenové a mzdové inflace, vyrovnané. V soudobé ekonomice, která se snaží zabránit vysokým mírám inflace, je přírozená míra nezaměstnanosti nejnížší mírou nezaměstnanosti, která je udržitelná: vyjadřuje tedy nejvyšší udržitelnou úroveň zaměstnanosti a odpovídá potenciálnímu produktu země.
- ▶ přírozená míra se nerovná nule – v ekonomice s vysokou zaměstnaností je značený počet lidí bez práce

3. NEZAMĚSTNANOST

3.5 Přirozená míra nezaměstnanost

3.5.1 Rostoucí přirozená míra

Odhady přirozené míry nezaměstnanosti v průběhu let:

- ▶ V 60.letech na úrovni 4 %;
- ▶ V 70.letech na úrovni 5 %.
- ▶ V 80.letech na úrovni 6 % nebo dokonce vyšší.

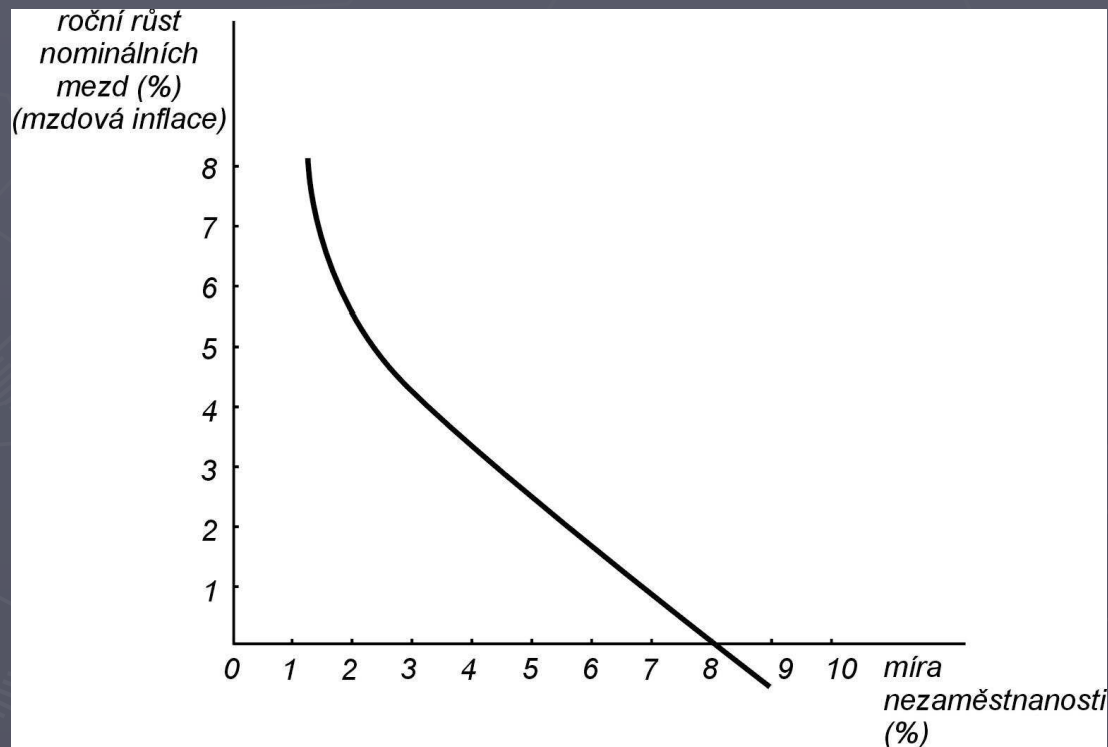
příčiny této tendence:

- demografické změny,
- vládní politika
- strukturální změny.

3. NEZAMĚŠTNANOST

3.6 Nezaměstnanost v.s Inflace a HDP

3.6.1 Phillipsova křivka



Původní Philipsova křivka

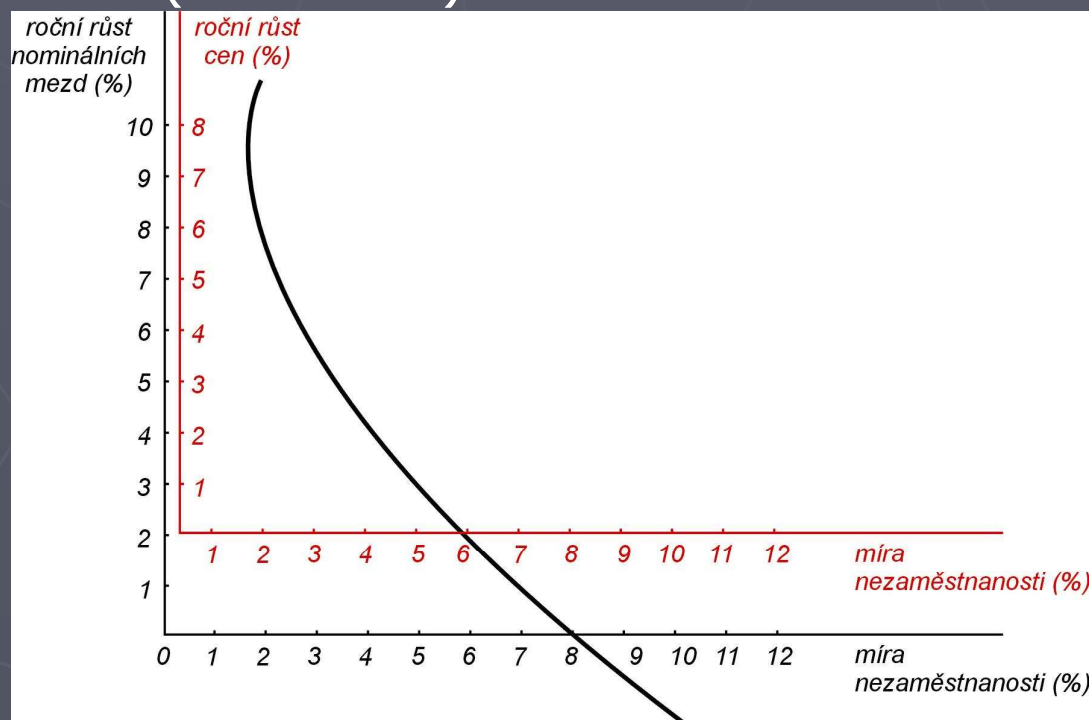
3. NEZAMĚŠTNANOST

3.6 Nezaměstnanost v.s Inflace a HDP

3.6.1 Phillipsova křivka

Paul A. Samuelson a Robert M. Sollow upravili Phillipsovu křivku pomocí vztahu mezi *cenovou inflací* (růstem cen) a mírou nezaměstnanosti.

$$p = w - n$$



Upravená Philipsova křivka při 2% růstu produktivity práce

3. NEZAMĚŠTNANOST

3.6 Nezaměstnanost v.s Inflace a HDP

3.6.2 Okunův zákon

Vztah mezi reálným růstem a změnami v míře nezaměstnanosti je znám jako *Okunův zákon*

$$\Delta u = -0,5(y - 2,25)$$